

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 44724**Nom:** Practicum**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 9**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2259 - Màster Universitari en Migracions	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Indefinida (Actes individuals)

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2259 - Màster Universitari en Migracions	Pràctiques Externes	PRÀCTIQUES EXTERNES

COORDINACIÓ

VILLARROYA SOLER EDELIA

RESUM

El penúltim mòdul del Màster inclou el període de pràctiques que assegura la valoració crítica del context de la intervenció de les diferents aproximacions conceptuals al camp de les migracions (demografia, sociologia, economia, política, dret, antropologia, psicologia i altres branques sanitàries). El pràcticum és una assignatura troncal de 9 crèdits del Pla d'Estudis del Màster Universitari en Migracions, en què el/la alumne/a realitza un total de 225 hores de pràctiques. El pràcticum té dues vessants: Professional i Investigadora que van a reflectir-se en la memòria de Pràcticum. El desenvolupament de la pràctica té com a primer objectiu proporcionar al estudiantat un coneixement més profund i les capacitats i actituds d'un expert/a en migracions. En segon lloc, intenta vincular els/les estudiants amb la realitat de la migració i completar la formació teòrica amb l'experiència pràctica necessària per a l'exercici d'un/a tècnic/a en migracions. Tot això en relació directa amb la demanda en el mercat laboral. Aquest aprenentatge es produeix gràcies a la col·laboració amb un/a professional que realitza la seva activitat en un lloc extern de l'àmbit acadèmic i sota la tutoria d'un/a professor/a de la mateixa. Es tracta, per tant, d'una experiència viscuda en contextos reals de treball. D'altra banda, quan es tria un perfil de recerca, es treballa directament amb els grups de recerca. El nostre màster col·labora amb un grup selecte i experimentat d'instituts de reconegut prestigi a nivell internacional, que rep als/les nostres estudiants.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana haver cursat els quatre mòduls anteriors.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2259 - Màster Universitari en Migracions

Que els estudiants adquirisquen un llenguatge que els permeta expressar els conceptes amb propietat.

Que els estudiants siguen capaços de sistematitzar i estructurar les presentacions als grups de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PRÀCTICUM

El Màster Universitari en Migracions (MUM) per la seua interdisciplinarietat reuneix disciplines d'estudi pertanyents tant a les ciències socials (economia, dret, ciències polítiques, sociologia, antropologia), humanes (història, demografia, geografia), educatives, com a la salut i benestar (medicina, infermeria, psicologia i treball social). L'emigració és un fenomen complex, d'abast global i amb implicacions econòmiques i socials importants tant per als països d'acolliment com per als d'origen. Per tant, la formació tant del/la professional com del/la investigador/a en migracions, ha d'abastar totes estes disciplines, sense excepcions.

El Pràcticum, té un perfil investigador i un perfil professional.

PERFIL INVESTIGADOR: Quan es tria un perfil d'investigació es treballa directament amb els grups d'investigació. El màster compta amb la col·laboració d'un seleccionat i experimentat grup d'institucions a tot el món, que acullen als nostres/as estudiants.

Les àrees necessàries per a promoure la investigació transcultural en el camp de la migració són:

1 Mobilitat Humana: Ètica i Drets Humans

Continguts: Drets humans i migració. Racisme, xenofòbia i igualtat. Legislació i migració. Ocupació, inserció sociolaboral i drets socials d'els/les immigrants. Acolliment. Fonaments ètics de les polítiques migratòries. Diversitat religiosa. Iglesias i integració. Migració i justícia. Asil i Refugi. Nacionalitat. Tractament de la informació relativa a els/les immigrants. Relacions i acords internacionals.

2 Mobilitat Humana: Cultura i Societat

Continguts: Ciutadania i migració. Migracions i envelliment. Intervenció social i migració. Mediació i migració. Segona generació. Projectes migratoris. Aculturació. Gènere. Memòria històrica i migració. Història de la mobilitat humana. Treball social i migració. La interculturalitat en el procés d'ajuda. Projectes migratoris. Canvi cultural. Mobilitat social. conflicte social. Xoc cultural. Oci. Organització social. Associacionisme i participació social. Espai social i urbà. Espais rurals. Migracions internes. Cinema. Música. Pintura. Literatura. Mitjans de comunicació.

3 Mobilitat Humana: Política, Economia i Desenvolupament

Continguts: Polítiques migratòries. Administració, govern i conducta política. Demografia. Globalització i migració. Migració, creixement i desenvolupament econòmic. Remeses. Retorn. Consum i publicitat. Mercat de treball i economia informal. Causes i efectes socioeconòmics de les migracions. Medi ambient. Emigrants altament qualificats i fuga de cervells. Migracions organitzacionals i empreses transnacionals. Cooperació Internacional.

4 Mobilitat Humana: Identitat i Comportament

Continguts: Psicologia, individu i migració. Salut sexual i reproductiva. Canvi en la identitat. Psicologia de la salut i mobilitat humana. Psicologia transcultural. Atenció sanitària i migració. Adaptació. Personalitat, estrès i salut. Actituds i creences. Racisme i prejudi. Etnicitat. Tolerància. Efectes de la migració sobre les interaccions familiars. Solució de conflictes interculturals a través de l'educació en valors i actituds. Programes d'educació en actituds i valors interculturals. Programes de desenvolupament de la ciutadania intercultural.

PERFIL PROFESSIONAL: on s'intenta vincular a l'estudiantat amb la realitat de la migració i completar la formació teòrica amb l'experiència pràctica requerida per a l'exercici del tècnic/a en migracions i en relació directa amb la demanda en el mercat de treball. Este aprenentatge es produïx per la col·laboració amb un/a professional que exercix la seua activitat en un lloc de treball extern a la Facultat i sota la tutoria d'un/a professor/a d'esta. Es tracta, per tant, d'una experiència viscuda en contextos reals de treball.

El Pràcticum assegura la valoració crítica del context d'intervenció des de les diferents aproximacions al camp de les migracions: demogràfica, sociològica, econòmica, política, legal, antropològica, psicològica i sanitària. El desenvolupament del Pràcticum té com a primer objectiu que l'alumne/a aprofundisca en els coneixements, capacitats i actituds d'un expert/a en migracions. Per tant, les pràctiques s'oferixen en sintonia amb la formació d'un/a professional capaç de treballar en els següents àmbits:

1) Intervenció psicosocial en àmbits multiculturals. Les tasques en els centres (O.N.G., institucions socials i centres d'educació) que cobrixen esta àrea són: Integrar, complementar i posar en pràctica els coneixements adquirits durant les ensenyances interdisciplinàries rebudes. Conèixer el

funcionament de la institució en general i, en particular, les àrees dedicades a la mobilitat humana. Adquirir habilitats, coneixements i destreses per a l'exercici professional del tècnic/a en migracions en el tercer sector. Aprendre el funcionament dels equips psicosocials interdisciplinaris i especialment, les funcions de cada professional, per a poder gestionar-los. Aprofundiment del perfil professional del tècnic/a en migracions. Participació en les reunions d'equip. Impartició i gestió de tallers. Derivació a altres serveis i entitats (treball en xarxa). Maneig de xarxes socials. Participació en la formació de la institució. Millorar les possibilitats d'ocupació. Conèixer tots els projectes que existixen dins del programa de migrants i refugiats/as. Participar en els projectes de sensibilització i educació per a la ciutadania. Aprendre a dissenyar, gestionar i valorar programes d'atenció a grups humans amb mobilitat poblacional. Aprendre el funcionament d'els/les professionals de la mediació familiar en àmbits multiculturals.

2) Assistència primària, secundària i terciària a refugiats/as i migrants. Les tasques en els centres (ONG, establiments públics d'acolliment) que cobrixen esta àrea són: formar-se en com es presta allotjament, manutenció i assistència psicosocial urgent i primària als refugiats/as i immigrants, així com altres serveis socials encaminats a facilitar la convivència a les persones que sol·liciten asil a Espanya o obtinguen la condició de refugiat/a o desplaçat/a a Espanya i que manquen de mitjans econòmics per a atendre les seues necessitats i a les de la seua família. Sensibilitzar-se en la cultura d'acolliment i integració entre refugiats/as, migrants i la comunitat local. Col·laborar en les activitats i cursos de formació proposats per la institució. Participar en els projectes d'atenció a migrants i refugiats/as. Aprendre a dissenyar, gestionar i valorar programes d'atenció a grups humans amb mobilitat poblacional. Aprofundiment del perfil professional del tècnic/a en migracions. Participació en les reunions d'equip. Impartició i gestió de tallers. Derivació a altres serveis i entitats (treball en xarxa). Maneig de xarxes socials. Resoldre problemes a escala individual i de xicotet grup de poblacions migrants. Intervenció en crisi.

3) Salut i Migració. Les tasques en els centres (centre de Salut Pública GVA i altres centres de salut) que cobrixen esta àrea són: Coneixement dels programes de promoció de la salut que es desenrotllen en el Centre, especialment el programa de promoció de salut en població immigrant de la ciutat de València. Complementar els coneixements teòrics de salut pública apresos a l'aula, amb coneixements pràctics i la seua aplicació en la realitat. Aprendre la dinàmica de treball de l'equip psicosocial del centre de salut. Aprofundiment del perfil professional del tècnic/a en migracions en l'àmbit de la salut. Participació en les reunions d'equip. Col·laborar en les activitats i cursos de formació proposats per la institució. Derivació a altres serveis i entitats (treball en xarxa). Maneig de xarxes socials. Millorar les possibilitats d'ocupació. Participar en els projectes d'atenció a migrants i refugiats/as i salut. Intervenció en crisi i assistència individual i grupal.

4) Dret i Migracions. Les tasques en els centres (despatxos d'advocats/as i serveis d'advocacia de les ONG i altres institucions) que cobrixen esta àrea són: Exercitar-se en l'assessorament jurídic a immigrants. Es treballa amb advocats/as especialitzats en la gestió de solucions per a assumptes jurídic davant les administracions o tribunals en matèria d'estrangeria i nacionalitat, penal, civil,

matrimonial, gestions de compravenda de vivendes, davant notaries i registres, legalització de documents. Es col·labora també amb mediadors/as capacitats/as en la resolució de conflictes extrajudicialment. Conèixer el funcionament de la institució. Adquirir habilitats, coneixements i destreses per a l'exercici professional dels despatxos o seccions de l'advocacia i d'els/les mediadors/as interculturals en este àmbit. Es buscarà complementar i posar en pràctica els coneixements adquirits durant les assignatures de dret d'estrangeria. Participació en les reunions d'equip. Derivació a altres servicis i entitats (treball en xarxa). Maneig de xarxes socials. Participació en la formació de la institució. Millorar les possibilitats d'ocupació.

5) Assessorament en Polítiques de migració i gestió de polítiques públiques. Les tasques en els centres (ONG, les administracions (locals, regionals, nacionals), els ajuntaments, els sindicats, els organismes internacionals (OIM, OIT, OIJ) institucions europees) que cobrixen esta àrea són: Conèixer el funcionament de la institució. Fomentar la participació política i aprendre les tasques d'els/les assessors/as en polítiques migratòries. Posar en pràctica els coneixements adquirits en polítiques migratòries de les classes teòriques, per a poder desenrotllar polítiques migratòries eficaces; fomentar polítiques de cooperació internacional; poder aprendre a dissenyar polítiques d'intervenció social contra la discriminació de qualsevol tipus. També contra el tràfic i el tràfic de persones. Aprofundiment del perfil professional del tècnic/a en migracions. Participació en les reunions d'equip. Maneig de xarxes socials. Participació en la formació de la institució. Es fomenta, especialment, la formació d'un/a professional amb respecte pels drets humans i que responga a les demandes provinents de les institucions encarregades de l'elaboració i la implantació de les diferents polítiques migratòries que es plantegen en la mobilitat humana a partir de les institucions i les polítiques internacionals.

Les tasques del **tutor/a intern/a** (pertanyent a la universitat) per a aconseguir els objectius docents són:

Elabora, juntament amb el/la Tutor/a Extern, el programa d'activitats a realitzar per el/la estudiant. Este programa tindrà en compte els objectius formatius del Practicum, les **competències** que han de posar-se en joc per part del/la estudiant per a desenrotllar eixes tasques adequadament. D'esta manera, s'orienta al/la estudiant sobre les competències que ha d'adquirir i/o practicar amb l'execució de les tasques.

Primer contacte/entrevista, el/la Tutor/a Acadèmic/a informa el/l'estudiant de les característiques i exigències concretes de les tasques a realitzar en la plaça que ha triat.

Així mateix, informa el/l'estudiant del sistema de seguiment que realitzarà. Cada tutor/a estima i determina la forma en què ha de realitzar el seguiment i assessorament de la pràctica perquè esta complisca l'objectiu formatiu de cara estudiantat. De manera orientativa es recomanen les següents actuacions:

- **Entrevistes amb l'estudiant:** En elles s'analitza el desenrotllament de la pràctica i se li proporciona les orientacions pertinents sobre com elaborar la memòria del Practicum. Es proposen almenys dos reunions de seguiment

• **Contacte amb el/la Tutor/a del Centre Col·laborador:** Es tracta de realitzar una revisió mèdica sobre el progrés i desenrotllament de la pràctica, possibles elements a prendre en consideració, dificultats o problemes a corregir, expectatives no complides, etc.).

• **Avalua el rendiment de cada estudiant.** Per a això tindrà en compte el seguiment que ha realitzat de les activitats del/la estudiant en el centre i fins i tot en la pròpia facultat (si és el cas), l'informe del/la tutor/a extern i la memòria final entregada per el/la estudiant.

Les tasques **del/la tutor/a extern/a** (pertanyent a la institució col·laboradora) per a aconseguir els objectius docents són:

• **Col·labora** amb el/la Tutor/a Acadèmic/a en la planificació de l'activitat del/la estudiant en el Centre i en l'emplenament adequat de la fitxa de Practicum.

• **Rep** a els/as estudiants i els mostra el funcionament general del centre i quins seran les seues tasques.

• **Supervisa** l'assistència, actitud, participació i rendiment d'els/les estudiants.

• **Dirigix i assessora** les actuacions del/la estudiant en el Centre Col·laborador de Pràctiques durant la duració d'esta. Atén les seues consultes teòriques i pràctiques en relació amb els continguts que estan treballant.

PRACTICUM VESSANT INVESTIGACIÓ:

El Practicum s'organitza entorn del plantejament d'una investigació en el centre de pràctiques. Si es tracta d'un treball teòric, la presencialitat es referix al treball de biblioteca i formació complementària; en el cas de treballs empírics també s'inclou la recollida de la informació de la mostra. La preparació, seguiment i anàlisi de la investigació ocupa el temps restant, que s'ocuparà en reunions i seminaris amb els/les tutors/as i l'elaboració de la memòria, com a treball individual.

PRACTICUM VESSANT PROFESSIONAL:

El Practicum s'organitza al voltant de l'experiència de treball en el centre de pràctiques. Gran part del volum de treball d'este mòdul se centra en la presencialitat de l'alumne en el citat centre. La preparació, seguiment i anàlisi de l'experiència ocupa el restant temps, que s'ocuparà per la seua part en activitats de gestió, en l'anàlisi grupal de l'experiència a través de les reunions i seminaris amb els/les tutors/as i l'elaboració de la memòria, com a treball individual.

ECTS: 9; Llengua d'impartició: castellà, potuguès, anglès, francès o italià

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència al centre de pràctiques	180,00
Assistència a activitats complementàries	10,00
Seguiment i tutorització de les pràctiques	5,00
Total hores	195,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Estudi i treball autònom	10,00
Preparació d'informes complementaris	0,00
Preparació de la memòria i avaluació de les pràctiques	20,00
Total hores	30,00

METODOLOGIA DOCENT

En el Pràcticum, la metodologia docent s'emmarca en un enfocament actiu i experiencial. Se centra en el "aprendre exercint" i en l'enfocament individual. Es tracta d'integrar-se en els equips professionals, o amb l'estreta col·laboració amb el/la tutor/a (tant extern com intern); solucionar problemes i atendre casos concrets. Tot això a partir de les tutories, reflexions crítiques en debats i assessorament i seguiment, per a garantir l'adquisició de competències i habilitats en un context professional.

En resum, s'utilitza:

- Aprenentatge actiu i experiencial
- Aprenentatge autònom per part de l'estudiantat
- Resolució de problemes i casos pràctics
- Treball en equip
- Supervisió, seguiment mitjançant les tutories.
- Retroalimentació
- Aprenentatge basat en la generació i participació en projectes (tant d'investigació com d'intervenció)
- En el cas de les formacions teoricopràctiques de les diferents institucions es poden utilitzar les següents ferramentes: exposició del professor, treball en grup, exposició de l'alumnat, lectures tutoritzades, debats, comentari de textos.

AVALUACIÓ

A partir de la reflexió individual i grupal sobre les pràctiques, i aprofundint sobre els seus claus, l'estudiantat elaborarà individualment una memòria de pràctiques. La Memòria de Pràctiques ha de ser el resultat de la reflexió de l'estudiantat sobre el treball realitzat i les circumstàncies en què es va a desenvolupar. Per a realitzar-necessitarà sol·licitar informació sobre el centre de pràctiques al seu tutor/a del centre, aspecte aquest que farà respectant la confidencialitat sobre la informació obtinguda. La Memòria del Pràcticum, serà concretada per cada tutor/a de pràctiques del màster, en funció de l'activitat realitzada en els diferents llocs de pràctiques. L'estudiantat lliurarà la memòria al seu tutor/a abans de la data indicada en cada mòdul, incloent-hi el qüestionari d'autoavaluació que se'ls proporciona.

Cada tutor/a avalua individualment els/les alumnes assignats al mòdul de Pràcticum.

L'avaluació inclou els següents elements:

(1) Valoració del/la tutor/a del centre de pràctiques. És la persona que s'ha responsabilitzat de la tutorització directa de l'estudiantat en pràctiques, i pot aportar una valoració fiable de les mateixes, considerant criteris com la participació de l'estudiantat, la integració en l'equip de treball, la professionalitat i responsabilitat, la iniciativa. Aquesta valoració es realitza mitjançant: El qüestionari d'avaluació. Les entrevistes amb el/la tutor/a del centre.

(2) Memòria. En el Pràcticum és tan important el treball realitzat al centre com la valoració de l'estudiantat del mateix. Els dos es presenten en la Memòria del Pràcticum, que és el document de treball fonamental d'aquest mòdul. En aquest dossier s'inclouen l'estructura i els epígrafs claus de la Memòria, que poden ser matisats per cada tutor/a. Els criteris fonamentals per a la correcció de la Memòria seran els següents (matisats, si és convenient, per cada tutor/a): Claredat i estructuració de la presentació de les dades i informacions requerides. Claredat, aprofundiment i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre les pràctiques realitzades. Claredat, aprofundiment i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre el paper del/la tècnic/a en migracions en l'àrea de treball/investigació, i sobre les aportacions teòriques revisades durant el màster (les assignatures i la seva aportació). Adequació als objectius específics del Pràcticum. Organització, presentació i ortografia. Redacció, documentació, argumentació, rigor conceptual i ús adequat del vocabulari específic de la disciplina.

(3) Valoració del/la tutor/a de la Facultat. El treball de seguiment i reflexió realitzat pel tutor/a de la facultat li ofereix criteris per a emetre la seva pròpia valoració de les pràctiques realitzades per l'estudiantat. Aquesta valoració es construeix principalment sobre els següents criteris: assistència i participació a les reunions i seminaris de seguiment. Valoració de les pràctiques, en funció de les entrevistes amb el/la tutor/a i les visites al centre (participació de l'estudiantat al centre, integració en l'equip de treball, treball autònom, professionalitat).

La puntuació final del Pràcticum es construeix a partir d'aquestes tres valoracions, ponderades de la següent manera:

- Informe del/la tutor/a del centre de pràctiques 20%
- Assistència a tutories, participació i valoració de la memòria 80%

Hi ha tres situacions que poden suposar la no superació del Pràcticum, que impliquen un procés de recuperació diferent:

- *i el període de pràctiques s'ha desenvolupat correctament, però la realització de la Memòria és incorrecta o deficient, l'estudiantat haurà de repetir-la i presentar-la al seu tutor/a de la facultat per a la segona convocatòria.*
- Si l'informe del centre de pràctiques, corroborat pel tutor/a de la facultat, és negatiu, i indica problemes importants en el desenvolupament de les pràctiques, l'estudiantat haurà de matricular-se de nou i repetir tot el període de pràctiques en el curs següent.
- Si s'incorre en l'incompliment de les normes establertes pel màster i la institució on es realitzi el Pràcticum, l'estudiantat haurà de matricular-se de nou i repetir tot el període de pràctiques en el curs següent.

Requisits mínims: Per superar la signatura, tant a primera com a segona convocatòria, s'ha d'obtenir com a mínim, la qualificació de 5 punts sobre 10 a la qualificació final.

BIBLIOGRAFIA

A continuació es presenta una bibliografia global relacionada amb el Practicum. Aquesta bibliografia podrà ser ampliada pels tutors de la facultat, segons els àmbits propis de cada centre.

Per a la redacció de treballs universitaris: SANTOS, M.A.; MANTECÓN, B. I GONZÁLEZ, C. (1997). Libro de estilo para universitarios. Málaga: Manuel Gómez Ediciones.

Per a l'elaboració de la Memòria: CHARTIER, R. (1998): Escribir las prácticas: discurso, práctica, representación. Valencia: Cañada Blanch.

SHÖN, D. (1992). El práctico reflexivo. Barcelona: Paidós.

SHÖN, D. (1992). La formación del práctico reflexivo. Barcelona: Paidós.

ZABALZA, M. (2003). El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum. Actas del VII Simposium Internacional sobre el Practicum. Poio, Universidad de Santiago de Compostela.